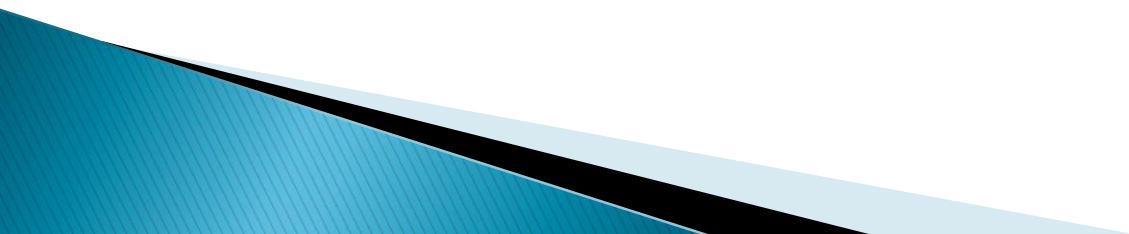

Rola poradni psychologiczno–pedagogicznej w zapobieganiu niedostosowaniu społecznemu wśród dzieci i młodzieży

Mirosław Boczar

Dyrektor Poradni Psychologiczno–Pedagogicznej nr 2 w Szczecinie

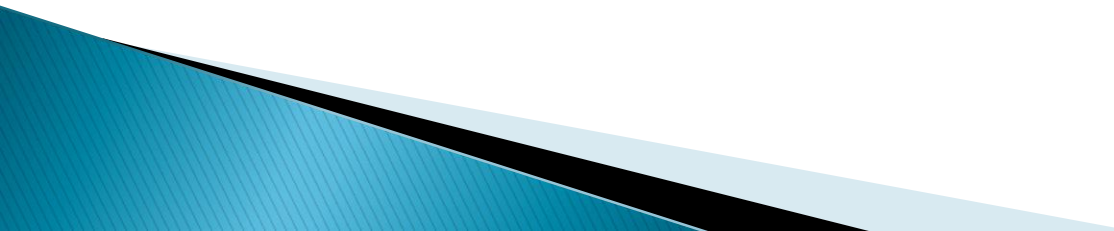
ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

z dnia 17 listopada 2010 r.

w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych

§ 1.1

Publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne, (...), udzielają dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udzielają rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

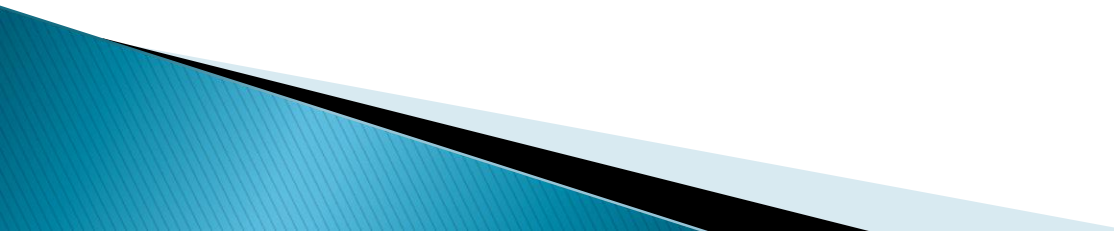

§ 1. 2. Do zadań poradni należy w szczególności:

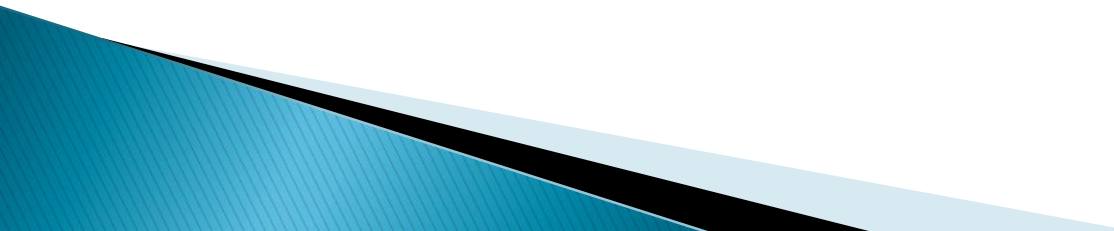
1) diagnozowanie poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży, w tym:

- a) predyspozycji i uzdolnień,
- b) przyczyn niepowodzeń edukacyjnych,
- c) specyficznych trudności w uczeniu się;

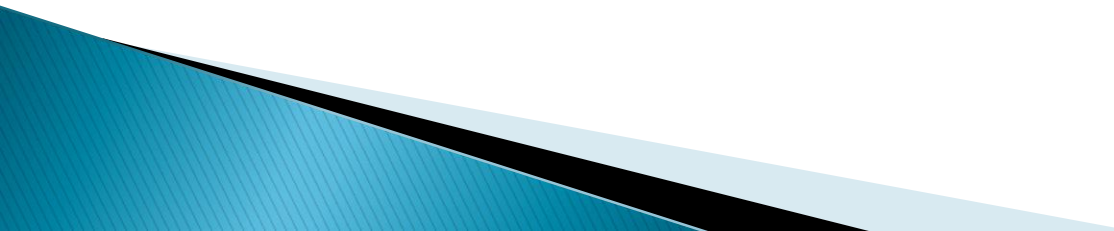
2) wspomaganie dzieci i młodzieży odpowiednio do ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, w tym zwłaszcza dzieci i młodzieży:

- a) szczególnie uzdolnionych,
 - b) niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
 - c) ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się,
 - d) z zaburzeniami komunikacji językowej,
 - e) z chorobami przewlekłymi;
-

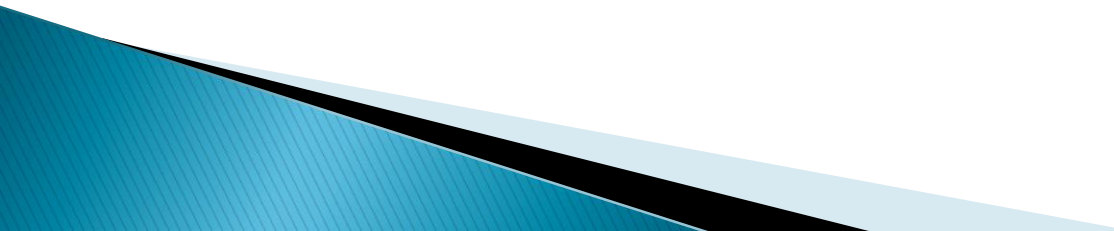
Formy pomocy bezpośredniej udzielanej dzieciom i młodzieży:

- ▶ zajęcia korekcyjno-kompensacyjne,
 - ▶ terapia logopedyczna,
 - ▶ psychoterapia,
 - ▶ socjoterapia,
 - ▶ zajęcia z uczniami zdolnymi,
 - ▶ terapia dla zagrożonych uzależnieniami,
 - ▶ zajęcia grupowe aktywizujące do wyboru kierunku kształcenia i zawodu,
 - ▶ indywidualne porady zawodowe na podstawie badań,
 - ▶ zajęcia psychoedukacyjne prowadzone w szkołach i placówkach,
 - ▶ mediacje i negocjacje,
 - ▶ porady bez badań,
 - ▶ inne formy pomocy indywidualnej,
 - ▶ inne formy pomocy grupowej.
-

Pomoc udzielana rodzicom:

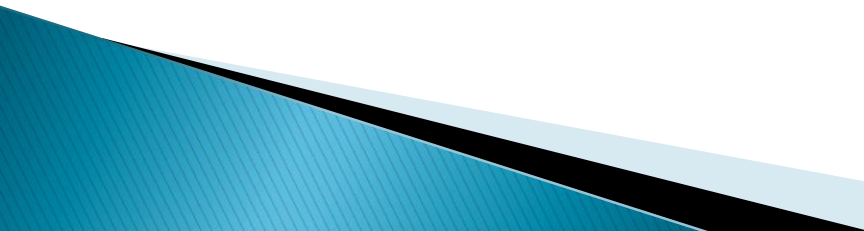
- ▶ treningi,
 - ▶ warsztaty,
 - ▶ terapia rodzin,
 - ▶ prelekcje,
 - ▶ porady,
 - ▶ konsultacje,
 - ▶ inne formy.
-

Pomoc udzielana nauczycielom i wychowawcom:

- ▶ treningi,
 - ▶ warsztaty,
 - ▶ udział w radach pedagogicznych,
 - ▶ prelekcje,
 - ▶ porady,
 - ▶ konsultacje,
 - ▶ inne formy.
-

Formy pomocy pośredniej

Orzeczenia dla dzieci i młodzieży:

- ▶ niesłyszących i słabo słyszących,
 - ▶ niewidomych i słabo widzących,
 - ▶ z niepełnosprawnością ruchową,
 - ▶ z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim,
 - ▶ z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
 - ▶ z autyzmem,
 - ▶ z niepełnosprawnościami sprzężonymi,
 - ▶ zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
 - ▶ niedostosowanych społecznie,
 - ▶ zagrożonych uzależnieniem,
 - ▶ o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych,
 - ▶ o potrzebie indywidualnego nauczania,
 - ▶ o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego,
 - ▶ o braku potrzeby kształcenia specjalnego,
 - ▶ o braku potrzeby indywidualnego przygotowania przedszkolnego,
 - ▶ o braku potrzeby indywidualnego nauczania,
 - ▶ o braku potrzeby zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.
-

Formy pomocy pośredniej

Opinie w sprawach:

- ▶ wczesnego wspomagania rozwoju dziecka,
 - ▶ wcześniejszego przyjęcia dziecka do szkoły podstawowej,
 - ▶ odroczenia rozpoczęcia spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego,
 - ▶ gotowości szkolnej dziecka spełniającego obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego poza przedszkolem albo oddziałem przedszkolnym,
 - ▶ zwolnienia ucznia z nauki drugiego języka obcego,
 - ▶ objęcia ucznia nauką w klasie terapeutycznej,
 - ▶ udzielenie zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki,
 - ▶ przyjęcia ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy,
 - ▶ pierwszeństwa w przyjęciu ucznia z problemami zdrowotnymi do szkoły ponadgimnazjalnej,
 - ▶ zezwolenia na zatrudnienie młodocianego w celu przyuczenia do wykonywania określonej pracy lub nauki zawodu,
 - ▶ braku przeciwwskazań do wykonywania przez dziecko pracy lub innych zajęć zarobkowych,
 - ▶ objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu,
 - ▶ objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole lub placówce,
 - ▶ inne opinie o przebadanych.
-

Czynniki wywołujące zaburzenia rozwojowe u dzieci i młodzieży

- ▶ Istotny wpływ na powstawanie zaburzeń rozwoju dziecka, mają czynniki społeczne i środowiskowe.
 - ▶ Wśród czynników środowiskowych na pierwsze miejsce wysuwa się wpływ nieprawidłowej struktury rodzinnej oraz jej wewnętrznej atmosfery, uzależnionej od właściwości psychicznej obojga rodziców.
 - ▶ Właściwości psychiczne obojga rodziców wpływają na rozwój dziecka również za pośrednictwem stosowanych przez nich systemów wychowawczych.
 - ▶ Błędy wychowawcze popełniane przez rodziców bywają często spowodowane niemożnością sprostania zbyt trudnych sytuacji wychowawczym.
- Szczególnego rodzaju sytuacją wychowawczą, która sprzyja powstawaniu nieprawidłowych postaw rodziców oraz błędnych oddziaływań wychowawczych są pierwsze trudności dziecka w nauce oraz pierwsze objawy jego niepowodzeń szkolnych.

Związki pomiędzy trudnościami uczniów w nauce a zaburzeniami ich zachowania

- ▶ zaburzenia zachowania i trudności w nauce mogą być uwarunkowane tymi samymi przyczynami pierwotnymi w postaci patogennych czynników o charakterze biologicznym;
- ▶ mikrouszkodzenia układu nerwowego wyrażają się w większości przypadków z jednej strony deficytami funkcji percepcyjno– motorycznych, z drugiej zaś zakłóceniami dynamiki procesów nerwowych;
- ▶ zaburzenia zachowania i trudności w nauce mogą być uwarunkowane tymi samymi przyczynami pierwotnymi w postaci patogennych czynników o charakterze społecznym;
- ▶ zaburzenia zachowania i trudności w nauce najczęściej są uwarunkowane złożonymi układami czynników o charakterze biologiczno – społecznym, przy czym między tymi grupami czynników zachodzą wielokierunkowe i wielowarstwowe powiązania i liczne sprzężenia zwrotne;
- ▶ zaburzenia zachowania mogą bezpośrednio niekorzystnie wpływać na naukę szkolną ucznia;
- ▶ zaburzenia zachowania mogą być wywołane bądź wydatnie nasilone traumatyzującą sytuacją, która jest konsekwencją niepowodzeń uczniów w nauce.

Wpływ niepowodzeń w nauce na zaburzenia zachowania uczniów

- ▶ traumatyczne przeżycia związane z niepowodzeniami w nauce są dla dzieci w wieku szkolnym bardzo istotnym czynnikiem patogennym;
- ▶ zmiany w formach zaburzeń zachowania u uczniów doświadczających niepowodzeń w nauce mają charakter postępującego procesu;
- ▶ narastanie zaburzeń społecznego zachowania uczniów, splatając się coraz ściślej w wyższych klasach z narastaniem niepowodzeń w nauce – wywołuje z reguły nasilenie represji ze strony oraz domu, co prowadzi z kolei do poważnego wzrostu zaburzeń zachowania, przy jednoczesnym pogłębianiu się niepowodzeń nauce.;
- ▶ proces patologizacji zachowania uczniów zaczyna się zazwyczaj od patologizacji neurodynamicznej, jego dalszy rozwój idzie zaś w dwóch zasadniczych kierunkach: nerwicy bądź socjopatii, przy czym w wielu wypadkach obserwujemy modele zaburzeń mieszanych – nerwicowo– socjopatycznych;
- ▶ kierunkowość procesu patologizacji ucznia zależy od właściwości jego układu nerwowego, uwarunkowanych biologicznie, z drugiej zaś od stopnia i rodzaju więzi uczuciowej istniejącej między dzieckiem i rodzicami oraz od typu wadliwych reakcji rodziców na zaburzenia rozwoju dziecka oraz jego trudności i niepowodzenia w nauce.

Dzieci z zaburzeniami zachowania w szkole

- ▶ Z relacji wychowawców, nauczycieli, pedagogów wynika, że dzieci przejawiające zaburzenia zachowania **stanowią od 10 do 30 % uczniów** w klasie czy szkole.
- ▶ Jednocześnie ta niewielka grupa uczniów **może angażować od 50 do 70 % ich energii**.
- ▶ Oznacza to, że dzieci z zaburzeniami zachowania **w poważny sposób wpływają na proces nauczania i wychowania w szkole**.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

z dnia 18 września 2008 r.

w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych

§ 2. 1. W publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradniach specjalistycznych, zwanych dalej „poradniami”, są organizowane i działają na zasadach określonych w rozporządzeniu zespoły orzekające, które wydają:

1) orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz niedostosowanej społecznie, wymagającej stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy.

§ 3.1. Zespoły orzekające, zwane dalej „zespołami”, wydają orzeczenia dla uczniów szkół mających siedzibę na terenie działania poradni,

2. W przypadku uczniów będących wychowankami burs, domów wczasów dziecięcych, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych oraz młodzieżowych ośrodków socjoterapii orzeczenia mogą wydawać również zespoły działające w poradniach właściwych ze względu na siedzibę placówki, w której uczeń przebywa lub miejsce zamieszkania ucznia.

§ 8.1. W przypadku uwzględnienia wniosku o wydanie orzeczenia, zespół wydaje odpowiednio orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenie o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego, orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania albo orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno wychowawczych, według wzorów stanowiących załączniki(...) do rozporządzenia.

2. W orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego określa się zalecane:

1) warunki realizacji potrzeb edukacyjnych, formy stymulacji, rewalidacji, terapii, usprawniania, rozwijania potencjalnych możliwości i mocnych stron dziecka oraz inne formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej;

2) najkorzystniejsze dla dziecka formy kształcenia specjalnego; w przedszkolu ogólnodostępnym, w tym z oddziałami integracyjnymi, integracyjnym albo specjalnym, szkole ogólnodostępnej, szkole integracyjnej lub oddziale integracyjnym, szkole specjalnej lub oddziale specjalnym, ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym albo w szkole zorganizowanej w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii lub specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
z dnia 17 listopada 2010 r.
w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy
psychologiczno-pedagogicznej
w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach

§ 2. 1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi w przedszkolu, szkole i placówce polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia, wynikających w szczególności:

1. z niepełnosprawności;
2. z niedostosowania społecznego;
3. z zagrożenia niedostosowaniem społecznym;
4. ze szczególnych uzdolnień;
5. ze specyficznych trudności w uczeniu się;
6. z zaburzeń komunikacji językowej;
7. z choroby przewlekłej;
8. z sytuacji kryzysowych lub traumatycznych;
9. z niepowodzeń edukacyjnych;
10. z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego, kontaktami środowiskowymi;
11. z trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą.

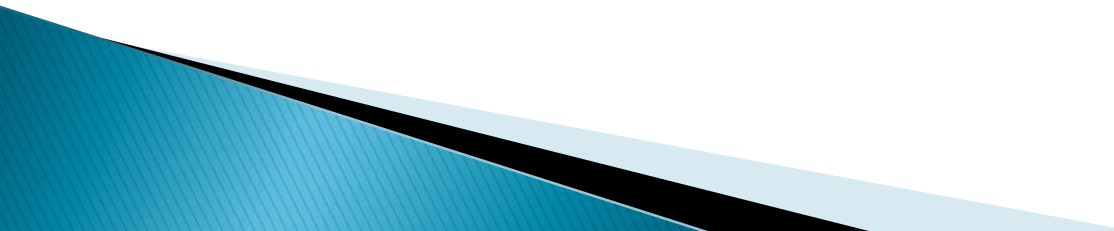
§ 4. 1. Pomoc psychologiczno–pedagogiczną organizuje dyrektor przedszkola, szkoły i placówki.

2. Pomocy psychologiczno–pedagogicznej w przedszkolu, szkole i placówce udzielają uczniom nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści wykonujący w przedszkolu, szkole i placówce zadania z zakresu pomocy psychologiczno–pedagogicznej, w szczególności psycholodzy, pedagodzy, logopedzi i doradcy zawodowi, zwani dalej „specjalistami”.

§ 6. 1. W szkole pomoc psychologiczno–pedagogiczna jest udzielana w formie:

- 1)klas terapeutycznych;
- 2)zajęć rozwijających uzdolnienia;
- 3)zajęć dydaktyczno–wyrównawczych;
- 4)zajęć specjalistycznych: korekcyjno–kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym;
- 5)zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej – w przypadku uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych;
- 6) porad i konsultacji.

2. W przedszkolu i placówce pomoc psychologiczno–pedagogiczna jest udzielana uczniom w formie:

- 1)zajęć specjalistycznych: korekcyjno–kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym;
 - 2)porad i konsultacji.
-

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

